

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

Том 1

Одеса
2025

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)
Є 24

*Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 16.05.2025 р.)*

За загальною редакцією **С. В. Ківалова**

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: нові виміри у воєнний час** : у 2 т. : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 16 травня 2025 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2025. – Т. 1. – 772 с.
ISBN 978-617-8430-61-0

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири України: нові виміри у воєнний час» містять результати наукових досліджень і практичних напрацювань вчених, фахівців і військовослужбовців, здійснені в умовах повномасштабної війни. У збірнику представлено як теоретичні, так і емпіричні дослідження у галузях філософії, загальної теорії держави і права, історії права, сучасних соціально-політичних процесів, соціології та психології.

Особливу увагу приділено аналізу загроз національній безпеці в конституційному, міжнародному та європейському правовому контекстах, а також питанням трудового, соціального, земельного, аграрного та екологічного права. Окремі розділи присвячено функціонуванню економіки та підприємництва в умовах євроінтеграції.

У збірнику також розглянуто проблематику цифрової трансформації, захисту інформації та кібербезпеки в умовах воєнного часу, методику викладання іноземних мов, перекладознавство, лінгвістику і журналістику. Висвітлено наукові здобутки в адміністративному, фінансовому, морському та митному праві, реформуванні судової системи, діяльності прокуратури, правоохоронних органів та адвокатури. Окремо проаналізовано питання кримінального права, кримінального процесу, кримінології, криміналістики, судової експертизи, медико-психологічного забезпечення правосуддя, а також аспекти цивільного, сімейного, господарського права, інтелектуальної власності та патентного судочинства. Розглянуто також актуальні питання діяльності бібліотек у закладах вищої освіти та фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник адресовано науковцям, викладачам, здобувачам вищої освіти, а також практикам у галузях права, економіки, соціології, політології, психології, філології, журналістики та кібербезпеки.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)

Відповідальний за випуск **М. Р. Аракелян**

ISBN 978-617-8430-61-0

© НУ «Одеська юридична академія, 2025
© Автори статей, 2025

Колесниченко Олександр Володимирович ДЕЯКІ ПИТАННЯ ВІДКРИТТЯ ПРОКУРОРОМ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ ДОКУМЕНТІВ, ЩО СТАЛИ ПІДСТАВОЮ ПРОВЕДЕННЯ НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ	617
Красіловський Вадим Олександрович ЩОДО СУТНІСНОГО РОЗМЕЖУВАННЯ ВИДІВ ПРЕДСТАВНИЦТВА ПОТЕРПІЛОГО В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ	619
Лукашук Каріна Русланівна ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ТА ЦИФРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ БОРОТЬБИ ЗІ ЗЛОЧИННІСТЮ У ВОЄННИЙ ПЕРІОД	623
Ляховченко Іван Анатолійович СУД ПРИСЯЖНИХ В УМОВАХ ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ	626
Маркіна Анна Валеріївна СТАН ЗАКОНОДАВЧОГО ЗАКРІПЛЕННЯ ПОНЯТТЯ ЕЛЕКТРОННИХ ДОКАЗІВ В УКРАЇНІ	628
Мельник Олександр Леонідович ОБОВ'ЯЗКИ ОСОБИ В ЗВ'ЯЗКУ З ОБРАННЯМ ДО НЕЇ ЗАПОБІЖНИХ ЗАХОДІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	632
Понурко Тарас Андрійович ОСОБЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗБЕРЕЖЕННЯ ДОКАЗІВ ДЛЯ МІЖНАРОДНОГО КРИМІНАЛЬНОГО СУДУ	635
Фатєєв Андрій Вікторович ПРОЦЕСУАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ ЗЛОЧИНІВ, ЩО ПІДСЛІДНІ ДЕРЖАВНОМУ БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ	637
Філімонов Микита Володимирович ОКРЕМІ ПИТАННЯ ДОПУСТИМОСТІ ДОКАЗІВ, ОТРИМАНИХ У РЕЗУЛЬТАТІ ЗНЯТТЯ ІНФОРМАЦІЇ З ЕЛЕКТРОННИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ СИСТЕМ	639
Шугалевич Ігор Васильович ПРАВОВА ПРИРОДА ПОСТАНОВ ВЕРХОВНОГО СУДУ	641

СЕКЦІЯ 11. КРИМІНАЛІСТИКА, СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА, ПСИХОЛОГІЯ ТА МЕДИЦИНА У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СУДОЧИНСТВА

Аркуша Лариса Ігорівна, Кучеров Дмитро Сергійович КОРУМПОВАНІ ЗВ'ЯЗКИ ЯК УМОВА ДЛЯ ВЧИНЕННЯ ПОДАТКОВИХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ	645
Тіщенко Валерій Володимирович, Стародубов Сергій Вікторович ПІДСТАВИ ТА ЗНАЧЕННЯ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ КЛАСИФІКАЦІЇ ВБИВСТВ	648
Загородній Віктор Євстафійович, Наумович Ігор Сергійович ЗАСТОСУВАННЯ СПЕЦІАЛЬНИХ ЗНАТЬ ПРИ РОЗСЛІДУВАННІ ОБІГУ НАРКОТИЧНИХ ЗАСОБІВ РОСЛИННОГО ПОХОДЖЕННЯ	650
Вашук Олеся Петрівна КОМЕРЦІАЛІЗАЦІЯ КРИМІНАЛІСТИКИ: ОКРЕМІ АСПЕКТИ	653
Подобний Олександр Олександрович, Єрусланова Тетяна Геннадіївна ОКРЕМІ МОРАЛЬНО-ЕТИЧНІ ПРОБЛЕМИ КРИМІНАЛЬНО-ПРОЦЕСУАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧАСНИКІВ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ ЗІ СТОРОНИ ОБВИНУВАЧЕННЯ	655
Самойленко Олена Анатоліївна, Щербак Ірина Анатоліївна ДО ПИТАННЯ ЗАСТОСУВАННЯ КОНТЕНТ-АНАЛІЗУ В СУЧАСНИХ УМОВАХ БОРОТЬБИ ЗІ ЗЛОЧИННІСТЮ	657
Цехан Дмитро Миколайович, Єлхін Олексій Володимирович ЗЛОЧИННІ УГРУПОВАННЯ ЯК ЕКОНОМІЧНІ АГЕНТИ: АНАЛІЗ СТРУКТУРИ ОПЕРАЦІЙНИХ ТА ІНВЕСТИЦІЙНИХ ВИТРАТ	660

СЕКЦІЯ 11.

КРИМІНАЛІСТИКА, СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА, ПСИХОЛОГІЯ ТА МЕДИЦИНА У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ СУДОЧИНСТВА

***Керівник секції:** завідувач кафедри криміналістики, детективної та оперативно-розшукової діяльності, доктор юридичних наук, професор
Аркуша Лариса Ігорівна*

***Секретар секції:** доцент кафедри криміналістики, детективної та оперативно-розшукової діяльності, кандидат юридичних наук, доцент
Гресь Юлія Олегівна*

Аркуша Лариса Ігорівна
*Національний університет «Одеська юридична академія»,
завідувач кафедри криміналістики, детективної
та оперативно-розшукової діяльності, доктор юридичних наук, професор*

Кучеров Дмитро Сергійович
*Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірант кафедри криміналістики, детективної
та оперативно-розшукової діяльності*

КОРУМПОВАНІ ЗВ'ЯЗКИ ЯК УМОВА ДЛЯ ВЧИНЕННЯ ПОДАТКОВИХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

Процес розслідування податкових кримінальних правопорушень нерозривно пов'язаний із вивченням окремих особливостей технології їх учинення. Податкові злочинні технології можна визначити як детермінований порядок реалізації структурованих комплексів взаємопов'язаних кримінальних правопорушень, що мають системний та циклічний характер і спрямовані на формування злочинних доходів за рахунок незаконного маніпулювання із податковими зобов'язаннями [3, с. 222].

Слід зазначити, що податкові злочинні технології не залежать від персональної характеристики їх учасників, а відтворюються у результаті створення та дотримання ряду умов, пов'язаних із налагодженням корумпованих зв'язків, використанням прогалів у податковому законодавстві України, фіктивних підприємств, «кишенькових» фінансових структур, офшорних зон, тощо. Проте врахування специфіки суб'єктів, що вчиняють податкові кримінальні правопорушення, є важливою умовою ефективної організації та здійснення розслідування.

Тому фактична цінність дослідження податкових злочинних технологій для криміналістичної науки та практики боротьби із даним проявом злочинності полягає у розумінні внутрішніх зв'язків між діями окремих суб'єктів, умовами їх реалізації та фактами вчинення певних податкових кримінальних правопору-

шень. Саме такі знання виступають основою для розробки положень організації та проведення окремих слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій, їх тактичних комплексів та розслідування у цілому.

Окремої наукової уваги заслуговує така складова податкових злочинних технологій, як обстановка вчинення даного різновиду кримінальних правопорушень.

Обстановка вчинення податкових кримінальних правопорушень відіграє детермінуючу роль у прояві даного різновиду злочинної діяльності. У наукових працях кримінально-правового, криміналістичного та кримінологічного спрямування присвячено досить багато уваги дослідженню даного питання. Актуальність його вивчення постає у контексті проблематики як належної кримінально-правової кваліфікації окремих кримінальних правопорушень, так і вироблення кримінологічних та криміналістичних засобів попередження та протидії окремим формам та проявам злочинності. Окрім того, вивчення обстановки, у якій протікає злочинна діяльність, є важливою складовою якісного та успішного здійснення розслідування.

В. А. Динту пропонує розглядати обстановку злочину через зв'язок матеріального, мікросоціального та морально-психологічного середовища, у якому вчиняються дії з підготовки, безпосереднього учинення та приховування кримінального правопорушення та його наслідків [2, с. 393]. Застосування даного підходу до розуміння обстановки вчинення податкових кримінальних правопорушень дозволяє більш системно проаналізувати особливості реалізації злочинних технологій у даній сфері. При цьому, важливим є розуміння як об'єктивно існуючих умов, що сприяють вчиненню податкових кримінальних правопорушень, які, зокрема, стосуються особливостей законодавчої регламентації правовідносин, пов'язаних із оподаткуванням, так і умов, створення злочинцем яких безпосередньо впливає на можливість вчинення податкових кримінальних правопорушень, приховування самого їх факту та наслідків від правоохоронних та контролюючих органів.

Важливою особливістю технології податкових кримінальних правопорушень є те, що у ході їх реалізації злочинці не лише оцінюють об'єктивно існуючі умови, але й активно вчиняють дії, спрямовані на створення сприятливих для злочинної діяльності умов та обстановки у цілому.

О. О. Маслова підкреслює, що у кримінально-правовому розумінні обстановка злочину завжди є соціально обумовленою категорією, адже безпосередньо залежить від умов існування суспільства [4, с. 4]. Тому досліджуючи особливості обстановки вчинення податкових кримінальних правопорушень вважаємо за можливе розглядати налагодження корупційних зв'язків як одну із важливих складових обстановки їх учинення. Корупційні зв'язки формуються на основі наявних або цілеспрямовано налагоджених соціальних відносин із певними службовими або посадовими особами органів державної влади або місцевого самоврядування, працівниками уповноважених правоохоронних чи контролюю-

чих органів, зловживання повноваженнями яких дозволяє створити сприятливі умови у цілому, або забезпечити реалізації податкових злочинних технологій на певному етапі.

Подібним чином до дослідження обстановки службової недбалості підходить О. В. Вахрушев, який відзначає, що окремою її складовою виступає поведінка інших осіб, які мали безпосереднє відношення до процесів, пов'язаних із проявами службової недбалості [1, с. 197].

Тобто налагодження корупційних зв'язків безпосередньо створює сприятливі умови для вчинення податкових кримінальних правопорушень. Такі умови можуть набувати різного прояву: здійснення повного «прикриття» податкової злочинності певних суб'єктів їх корумпованими зв'язками; сприяння вчиненню податкових кримінальних правопорушень службовими особами за рахунок зловживання ними своїм службовим становищем на підставі корупційних домовленостей; формування стійких злочинних податкових схем та технологій їх реалізації, які тісно переплетені із законними процесами та формами діяльності; налагодження корупційних зв'язків, що перешкоджає діяльності уповноважених правоохоронних та контролюючих органів, що знижує їх ефективність роботи та призводить до несвоечасного виявлення податкових кримінальних правопорушень.

Список використаних джерел:

1. Вахрушев О. В. Методика розслідування службової недбалості : дис.... докт. філософ. : 081 «Право». Харків, 2021. 245 с.
2. Динту В. А. Обстановка злочину як об'єкт пізнання. *Актуальні проблеми держави і права*. 2013. Вип. 69. С. 392-398.
3. Кучеров Д. С. Система податкових кримінальних правопорушень: криміналістичний підхід. *Держава та регіони*. Серія: Право. № 3 (85). 2024. С. 222. URL: http://www.law.stateandregions.zp.ua/archive/3_2024/36.pdf
4. Маслова О. О. Кримінально-правова характеристика обстановки вчинення злочину : автореф. дис.... канд. юрид. наук : 12.00.08. Харків, 2019. 20 с.

Ключові слова: обстановка, податкові злочинні технології, корупційні зв'язки, розслідування.

Keywords: environment of the offence, tax criminal technologies, corruption relationships, investigation.